

САМОКОНТРОЛЬ Й САМООЦІНКА У ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРОРА

Кобець О.В.

кандидат психологічних наук, доцент Національної академії прокуратури України,
старший радник юстиції

Кобець О.В. САМОКОНТРОЛЬ Й САМООЦІНКА У ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРОРА // ФУНДАМЕНТАЛЬНЫЕ И ПРИКЛАДНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В ПРАКТИКАХ ВЕДУЩИХ НАУЧНЫХ ШКОЛ. – 2014. – № 6; URL: fund-issled-intern.esrae.ru/6-83

В статті розглядається проблема дослідження самоконтролю та самооцінки як професійно важливих якостей, які слід розвивати у всіх працівників органів прокуратури, оскільки вони виступають важливою умовою професійної компетентності. Описані результати дослідження працівників прокуратури, виявлені психологічні особливості екологічної культури.

Ключові слова: самоконтроль, професійна компетентність, саморегуляція, самооцінка, працівник прокуратури, екологічна компетентність.

Вступ. Професійна зрілість свідчить про вміння співвідносити людиною свої професійні можливості й потреби з професійними вимогами, які до неї присуваються. Сюди входить професійна самооцінка, рівень домагань, здатність до саморегуляції, самоконтролю, самоаналіз ставлення до навколишнього природного світу й самого себе як невід'ємної його частини, оцінка власної готовності до здійснення екологоорієнтованої професійної діяльності, її результатів, у рамках соціального і професійного досвіду; духовне прагнення до самоосвіти і саморозвитку.

У структурі професійної самооцінки В.І.Анушкевич виділяє операційно-діяльнісний та особистісний аспекти. Перший з них пов'язаний з оцінкою себе як суб'єкта діяльності й виражається в самооцінці рівня професійної здатності (сформованості умінь і навичок) та рівня професійної компетентності (системи знань). Інший аспект виражається в оцінці своїх особистісних якостей у співвідношенні з ідеалом зразка («Я-ідеальне») професійної Я-концепції[1].

При аналізі професійної самооцінки Л.І.Анциферова звертає увагу на те, що корисно виділяти самооцінку результату (задоволеність своїми досягненнями) і самооцінку потенціалу (впевненість у своїх силах). Низька самооцінка не обов'язково говорить про

професійну незрілість, тому що у поєднанні з високою оцінкою індивідуального ресурсу людини вона може стати фактором її саморозвитку [2].

Самоконтроль необхідний як на рівні самоврядування так і на рівні саморегуляції. При переході з одного рівня на інший О.А. Конопкін представляє самоконтроль як один з компонентів контуру усвідомленої саморегуляції сенсомоторної діяльності [5]. В.І. Моросанова розглядає самоконтроль як функціональну ланку процесу саморегуляції [4]. Ці автори говорять про самооцінку й самоконтроль, не переслідуючи мети визначення цих понять як самостійних явищ.

С.Л. Рубінштейн з різних методологічних позицій аналізує самоконтроль як якість особистості, що наближає нас до розуміння цього процесу [8].

Формування мети статті і постановка задачі. Розкрити психологічні особливості самоконтролю та самооцінки, як факторів ефективності професійної діяльності працівників прокуратури.

Інтегральним критерієм оцінки професійно важливого показника особистості прокурора є екологічна компетентність та адекватні показники її сформованості: мотиваційно-ціннісний критерій: стійкість інтересу до екологічних проблем, наявність потреби в підвищенні рівня екологічних знань, мотивація екологоорієнтованої діяльності, у тому числі професійній, переважаючий характер особистісно значущих екологоорієнтованих цінностей; когнітивний: усвідомленість, міцність екологічних знань; володіння раціональними прийомами пошуку й обробки екологічної інформації, способами прийняття екологоорієнтованих рішень у професійній діяльності, а також у конкретних екологічних ситуаціях; діяльнісно-практичний: готовність до перетворення оточуючого природного світу на основі досвіду використання екологічних знань, уміння проектувати і втілювати ідеї екологічної доцільності у професійній та інших видах діяльності, творчо вирішувати реальні екологічні проблеми, досвід практичної екологоорієнтованої, у тому числі природоохоронній діяльності; рефлексивний: рефлексивні прийоми особистості.

Для вивчення особливостей прояву свідомої саморегуляції довільної активності досліджуваних нами була обрана методика «Стильові особливості саморегуляції поведінки (ССП-98)», розроблена В.І. Моросановою [4].

Опитувальник складається з 46 тверджень, які представляють 6 шкал, що діагностують розвиненість основних регуляторних процесів та регуляторно-особистісних властивостей. Перша шкала - «Планування» (Пл) - характеризує особливості визначення цілей, рівень сформованості у людини свідомого планування діяльності, друга - «Моделювання» (М) - діагностує розвиненість уявлень про систему внутрішньо значимих умов досягнення цих цілей, третя - «Програмування» (Пр) - визначає розвиненість свідомого програмування людиною своїх дій, четверта - «Оцінювання та корекція результатів» (Ор) - діагностує розвиненість і адекватність оцінки досліджуваним себе й результатів власної діяльності та поведінки, п'ята - «Гнучкість» (Г) - характеризує рівень сформованості регуляторної гнучкості, тобто здатності перебудовувати систему саморегуляції згідно змін зовнішніх та внутрішніх умов, шоста - «Самостійність» (С) - діагностує розвиненість регуляторної автономії. Крім того, опитувальник дозволяє оцінити показник загальної саморегуляції, тобто загальний рівень сформованості індивідуальної системи свідомої саморегуляції довільної активності людини (ЗСР). Кожна шкала складається з 9 тверджень, загальний показник саморегуляції оцінюється за відповідями на всі 46 тверджень. Слід зазначити, що автор наводить докладні відомості про високу надійність та валідність опитувальника. Аналізуючи отримані результати (табл. 1), можна констатувати варіативність діапазону від мінімальних до максимальних значень показників, що презентують особливості системи свідомої саморегуляції довільної активності.

Таблиця 1

Узагальнені показники рівня сформованості саморегуляції в загальній вибірці досліджуваних за методикою «Стильові особливості саморегуляції поведінки (ССП-98)» (автор В.І. Моросанова), %

Досліджувані	Рівні	Шкала (Пл)	Шкала (М)	Шкала (Пр)	Шкала (Ор)	Шкала (Г)	Шкала (С)
Студенти 3 курсу	Високий	24,1	27,3	27,4	22,5	24,2	24,8
	Середній	48,2	34,5	34,2	31,1	32,5	33,0
	Низький	27,7	38,2	38,4	46,4	43,3	42,2
Студенти-магістри	Високий	26,5	31,2	31,5	28,6	28,1	38,7
	Середній	60,6	41,3	41,2	37,1	37,5	30,9
	Низький	12,9	27,5	27,3	34,3	34,4	30,4
Слухачі курсів КПК	Високий	21,5	32,4	37,2	30,8	38,2	49,7
	Середній	71,4	48,2	45,3	45,6	46,1	33,2
	Низький	7,1	19,4	17,5	23,6	15,7	17,1
Працівники прокуратури	Високий	29,1	44,2	42,3	40,5	40,3	59,2
	Середній	67,5	50,4	50,5	47,6	48,2	32,1
	Низький	3,4	5,4	7,2	11,9	11,5	8,7

Примітка: відмінності між групами достовірні на рівні статистичної значущості $p \leq 0,05$;

(Пл) - «Планування», (М) - «Моделювання», (Пр) - «Програмування», (Ор) - «Оцінювання та корекція результатів», (Г) - «Гнучкість», (С) - «Самостійність».

Індивідуальні значення показників саморегуляції, діагностовано у студентів 3 курсу, засвідчили недостатню сформованість у них здатності до свідомого планування діяльності, їх несамотійність та залежність від думок та оцінок оточуючих. Ці дані свідчать про наявність у них: труднощів у визначенні мети і програми діяльності; недорозвиненість уявлень про систему внутрішньо значимих її умов; некритичність, недостатнє вміння чи небажання продумувати наслідки власних дій; недостатню сформованість критеріїв оцінки успішності досягнення результатів. Поряд з цим їм притаманна достатня пластичність усіх регуляторних процесів, здатність перебудовувати систему саморегуляції відповідно до умов діяльності.

Аналіз даних отриманих у студентів магістратури, засвідчив, що загалом значення діагностованих показників саморегуляції у них дещо вищі, ніж у студентів 3 курсу навчання. Це свідчить про те, що в студентів магістратури спостерігається значно вища потреба у свідомому плануванні діяльності, ніж у студентів 3 курсу, самі плани є більш реалістичними, деталізованими, ієрархічними. Вони краще здатні висувати значимі умови досягнення мети, що проявляється у відповідності результатів діяльності постановленим цілям. Визначені відмінності свідчать також про більш сформовану потребу студентів магістратури обмірковувати способи своїх дій та поведінки для досягнення постановленої мети, деталізованості та розгорнутості програм, що розробляються. Вищою виявилась і сформованість суб'єктивних критеріїв оцінки успішності досягнення результатів діяльності. У студентів магістратури спостерігається вищий рівень сформованості регуляторної гнучкості, здатності перебудовувати систему саморегуляції згідно умов діяльності, самотійності у плануванні своєї діяльності, контролі її виконання та оцінці її результатів. Визначені відомості дозволяють стверджувати, що у групі студентів магістратури значно

підвищується як загальний рівень сформованості індивідуальної системи свідомої саморегуляції довільної активності, так і виразність усіх її регуляторних процесів (планування, програмування, моделювання, оцінювання результатів) та регуляторно-особистісних властивостей (самостійність, гнучкість). У магістрів існують тенденції як до підвищення сформованості окремих регуляторних процесів (планування, програмування) порівняно зі студентами з курсу та регуляторно-особистісних властивостей (гнучкість), так і до зниження деяких з них (моделювання, оцінювання результатів, самостійність) порівняно з групами професіоналів. Однак достовірним можна вважати лише зниження рівня автономії в організації власної активності. Загалом сформованість індивідуальної системи свідомої саморегуляції довільної активності у магістрів підвищується, але незначно.

Таблиця 2

Узагальнені показники рівня самоконтролю в загальній вибірці досліджуваних за методикою «Визначення вираженості самоконтролю в емоційній сфері, діяльності та поведінці» (автори Г.С. Нікіфоров, В.К. Васильєв, С.В. Фірсов), %

Досліджувані	Рівні	Шкала (Ес)	Шкала (Сд)	Шкала (Сс)
Студенти з курсу	Високий	29,3	24,2	21,2
	Середній	37,6	32,5	28,4
	Низький	33,1	43,3	50,4
Студенти - магістри	Високий	36,2	28,1	25,3
	Середній	42,6	37,5	32,5
	Низький	21,2	34,4	42,2
Слухачі курсів КПК	Високий	39,3	38,2	31,8
	Середній	47,3	46,1	40,1
	Низький	13,4	15,7	28,1
Працівники прокуратури	Високий	41,2	41,1	37,6
	Середній	47,4	46,2	48,2
	Низький	11,4	12,7	14,2

Примітка: відмінності між групами достовірні на рівні статистичної значущості $p \leq 0,05$; (Ес) - «Емоційний самоконтроль», (Сд) - «Самоконтроль у діяльності», (Сс) - «соціальний самоконтроль».

Проведений аналіз відмінностей показників, що характеризують вираженість свідомої саморегуляції довільної активності у групах слухачів курсів КПК та працівників прокуратури показав, що різниця відслідковується лише на рівні тенденцій. Ці дані демонструють певну тенденцію до підвищення вираженості деяких показників (Ес, С, ЗСР), інші показники майже не змінилися. У групі працівників прокуратури на відміну від слухачів КПК спостерігається дещо вищий рівень сформованості загальної системи свідомої саморегуляції довільної активності, зокрема, за рахунок підвищення рівня адекватності оцінки себе й результатів своєї діяльності та розвитку самостійності її регулювання.

Узагальнюючи отримані відомості, можна визначити, що загалом свідомо саморегуляція довільної активності у досліджуваних груп істотно зростає вже на завершальному етапі здобуття професійної освіти. Однак слід відзначити, що динаміка регулятивних процесів та регулятивно-особистісних властивостей неоднаково залежить від рівня засвоєння студентами учбово-професійної діяльності та набуття професійного досвіду. Так, деякі регуляторні процеси (планування, моделювання, програмування, оцінка результатів) набувають досить високого рівня вже на 3 курсі навчання.

Високий рівень показників професіоналізму та компетентності, характеризує самоконтроль. Особливості самоконтролю в досліджуваних визначалися за наступною методикою: опитувальник «Визначення вираженості самоконтролю в емоційній сфері, діяльності та поведінці» (автори Г.С. Нікіфоров, В.К. Васильєв, С.В. Фірсов) для виявлення вираженості самоконтролю в емоційній сфері, діяльності й поведінці (соціальний самоконтроль)[4] (табл. 2).

Для аналізу самоконтролю був використаний опитувальник «Дослідження вольового самоконтролю» (автори А.В. Зверкова та Е.В. Ейдмана) спрямований на узагальнену оцінку індивідуального рівня розвитку вольової регуляції. В опитувальнику виділені дві субшкали: наполегливість і самовладання та загальна шкала рівня вольового самоконтролю. Перша субшкала характеризує доступний свідомої мобілізації енергетичний потенціал. Субшкала самовладання відображає рівень довільного контролю емоційних реакцій і станів (табл.3).

Таблиця 3

Узагальнені показники рівня самоконтролю в загальній вибірці досліджуваних за методикою «Дослідження вольового самоконтролю» (автори А.В. Зверкова та Е.В. Ейдмана), %

Досліджувані	Рівні	Шкала загальна	Шкала наполегливост ь	Шкала самовладан ня
Студенти з курсу	Високий	48,6	52,9	46,3
	Низький	51,4	47,1	53,7
Студенти - магістри	Високий	59,7	63,8	57,8
	Низький	40,3	36,2	42,2
Слухачі курсів КПК	Високий	78,6	82,4	76,4
	Низький	21,4	17,6	23,6
Працівники прокуратури	Високий	89,7	91,5	87,1
	Низький	10,3	8,5	12,9

Примітка: відмінності між групами достовірні на рівні статистичної значущості $p \leq 0,05$.

Група студентів з курсу характеризується низьким рівнем прояву наполегливості (47,1%) і самовладання (53,7%). Емоційний самоконтроль у даній групі виражений на середньому (37,6%) та високому рівні (29,3%). Основна маса досліджуваних мають середній рівень вираженості діяльнісного (32,5%) і соціального самоконтролю (28,4%). Група студентів - магістрів характеризується низьким рівнем самовладання (42,2%), наполегливості (36,2%), емоційний самоконтроль (21,2%), діяльнісний самоконтроль (34,4%), соціальний самоконтроль (42,2%). Випробовувані цих груп перебувають на етапі підготовки до професійної діяльності у правозастосовчій системі. На тлі адаптації виникає зниження рівня самоконтролю. Це може бути пов'язано з посиленням зовнішнього контролю з боку наставників і кураторів навчальних практик, тобто студенти не допускаються в повній мірі до виконання своїх службових обов'язків. На початку службової діяльності на етапі професійної адаптації це також може стати чинником, що знижує рівень самоконтролю.

Для груп слухачі курсів КПК характерні особливості розвитку самоконтролю як професійно важливої якості. У даній групі 82,4% співробітників мають високий рівень вираженості наполегливості і 76,4% мають високий рівень виразності самовладання. Отримані результати дозволяють зробити висновок про те, що значно змінився рівень емоційного самоконтролю, який склав 39,3%, рівень самоконтролю в діяльності склав

38,2%, соціальний самоконтроль 31,8%. Це пов'язано з тим, що співробітники знаходяться на етапі ефективної трудової діяльності. Отже, період входження в посаду й період наставництва вже закінчилися. Вони знають свої посадові інструкції та тонкощі своєї роботи, тому зменшується зовнішній контроль і посилюється внутрішній контроль. Зайнявши певне місце в колективі установи, вони стали менш схильні до стресів і більш успішні у виконанні обов'язків, що неможливо без збільшення самоконтролю.

Значні зміни в бік збільшення показників за всіма видами самоконтролю отримані у групі працівників прокуратури. Переважна більшість співробітників має високий рівень вираженості наполегливості (91,5%) і самовладання (76,4%), відзначено високий рівень розвитку емоційного самоконтролю (41,2%) й середній рівень розвитку соціального самоконтролю (48,2%). Можна припустити, що це пов'язано з тим, що багато з цих працівників обіймають керівні посади. Дані обставини вимагають від них високого рівня вольового самоконтролю, який допомагає працівникам бути успішними у службовій діяльності. На цьому етапі працівники схильні до професійних деформацій. Це пов'язано з тим, що у співробітників виробляються стійкі ознаки поведінки, які контролюються працівниками несвідомо при виконанні службових обов'язків, тобто формуються професійні звички. Згодом це може призвести до шаблонного мислення, що негативно позначається на результатах діяльності.

Дослідження дозволяє зробити висновок про те, що зі збільшенням професійного досвіду зростає рівень вираженості самоконтролю. Високий рівень розвитку самоконтролю, пов'язаний зі збільшенням терміну служби, обумовлений тим, що в правоохоронній та правозастосовчій системі діяльність співробітника супроводжується рядом факторів, які вимагають значного рівня самоконтролю. Це такі фактори, як: особлива значимість вирішуваних завдань; висока відповідальність; висока ціна помилок і їх наслідків; ризик, небезпека; дефіцит часу; підвищена інтенсивність, навантажень і тривалість діяльності. З професійним досвідом усе більш вираженими стають такі властивості особистості, як відповідальність, нормативність поведінки, самоконтроль емоційної сфери, дисциплінованість, акуратність, підвищуються самооцінка і впевненість у правильності виконуваних дій.

Психологічними дослідженнями останнього часу (З.С. Карпенко, О.В. Киричук, В.О. Татенко, І.П. Маноха та ін.) встановлено, що в сучасних соціально-економічних умовах висувуються підвищені вимоги до суб'єктності людини на різних рівнях її функціонування: усвідомлення людиною себе як суб'єкта власного життєвого шляху; здатність до цілепокладання та прийняття відповідальності за свої рішення; самостійна ініціація за досягнення власних цілей.

Одним із психологічних чинників, що сприяє ефективності прокурорської діяльності, є об'єктивне уявлення про себе (Я - образ), адекватної самооцінки, системи настанов щодо власної особистості, зокрема самоефективності у сфері діяльності та спілкуванні, що пов'язано з формуванням позитивної Я-концепції. Самооцінка особистості залежить від того, ким їй хотілося стати, яке місце посісти в цьому світі, якими методами реалізувати свої прагнення. Саме це виступає критерієм у самооцінці власних успіхів і невдач. На самооцінку впливає рівень досягнень особистості: вона підвищується, якщо домагання людини реалізуються, і знижується, якщо мету не вдається реалізувати[1].

Для дослідження самооцінки прокурорів було використано тест «Суб'єктного потенціалу людини» (автори О.В. Киричук, С.О. Тарасюк), за яким досліджуваним пропонувалося 20 якостей особистості, які вони повинні проранжувати (таблиця 4).

Таблиця 4

Узагальнені показники рівня самооцінки в загальній вибірці досліджуваних за методикою «Суб'єктного потенціалу людини» (автори О.В. Киричук, С.О. Тарасюк), %

Досліджувані	Рівень сформованості,%		
	Завищена	Адекватна	Занижена
Студенти з курсу	17,4	39,2	43,4
Студенти - магістри	8,7	59,2	32,1
Слухачі курсів КПК	2,4	61,4	36,2
Працівники прокуратури	1,2	70,5	28,3

Примітка: відмінності між групами достовірні на рівні статистичної значущості $p \leq 0,05$

Згідно отриманих даних особливостей глобальної самооцінки в загальній вибірці досліджуваних маємо, що 17,4, % досліджуваних студентів з курсу мають завищену самооцінку, 43,4 % – занижену, і 39,2% – адекватну самооцінку 59,2% студентів - магістрів мають відповідно адекватну самооцінку, завищену - 8,7% і 32,1% - занижену самооцінку. Розглядаючи показники слухачі курсів КПК встановлюємо, що 2,4% мають завищену самооцінку, 61,4% – адекватну, і 36,2% – мають занижену самооцінку. Середпрацівники прокуратури мають адекватну самооцінку 70,5%, завищену - 1,2%, 28,3% - занижену самооцінку. Тобто, можна стверджувати, що з професійним досвідом показник адекватності самооцінки зростає (з 39,2 до 70,5%).

Аналіз результатів дослідження дає підставу стверджувати, що для студентів з курсу глобальна самооцінка має особливе значення. Вона постійно змінюється, удосконалюється, є багатоаспектною і включає змістові елементи. Досліджуваних, які продемонстрували завищену самооцінку (студенти з курсу та студенти - магістри) можна характеризувати як амбітних і впевнених у собі особистостей. Вони ставлять перед собою надто складні завдання, не схильні прораховувати можливі ризики.

Висновки і перспективи дослідження.

1. Самоконтроль є професійно важливою якістю, яку слід розвивати у всіх працівників органів прокуратури, оскільки вона виступає важливою умовою професійної компетентності. Отримані в ході дослідження результати дозволяють стверджувати, що зі збільшенням терміну служби у співробітників прокуратури зростає рівень вираженості самоконтролю.

2. Здатність особистості прокурора до самоконтролю є одним з показників розвиненості його волі, забезпечує подолання труднощів при досягненні поставленої мети. У ході самоконтролю працівник здійснює розумові і практичні дії по самооцінці, коригуванню та вдосконаленню виконуваної роботи, оволодіває відповідними вміннями і навичками, підвищує екологічну компетентність.

3. Вивчення емоційної саморегуляції досліджуваних прокурорів показує здатність більшості з них до здібності саморегулювати свій емоційний стан в ситуації впливу стрес – чинників. У той же час значна частина досліджуваних мають певні труднощі в емоційній витримці, що вказує на необхідність спеціальних тренінгів.

Література:

1. Анушкевич В.И. Влияние применения саморегуляции на успешность профессиональной деятельности прокуроров / В.И. Анушкевич // Материалы IV

Международной научно-практической конференции «Современные научные технологии – 2008». – Днепропетровск, 2008. – С. 54-58.

2. Анциферова Л.И. Психология личности как развивающейся системы. В кн.: Психология формирования и развития личности / Отв. ред. Л.И.Анциферова. – М.: Наука, 1981. – 231 с.

3. Барко В.І. Професійний відбір кадрів до органів внутрішніх справ (психологічний аспект) / В.І. Барко. – К.: Ніка-Центр, 2002. – 296 с.

4. Моросанова В.И. Индивидуальный стиль саморегуляции: феномен, структура и функции в произвольной активности человека / Варвара Ильинична Моросанова // М., Психологический журнал. Том 23. – 2002, № 6.

5. Конопкин О.А. Психологические механизмы регуляции деятельности / Олег Александрович Конопкин – М.: Наука, 1980. – 156 с. – (Монография).

6. Константинов В.В. Экспериментальная психология. Курс практического психолога / В.В. Константинов. — СПб: Питер, 2006. — 272 с.

7. Столяренко А.М. Психологическая подготовка личного состава органов внутренних дел: учебное пособие / А.М. Столяренко. – М.: Академия МВД СССР, 1987. – 238 с.

8. Рубинштейн С.Л. Бытие и сознание. Человек и мир – /Сергей Леонидович Рубинштейн – СПб.: Питер, 2003. – 512 с.

References:

1. Anushkevich V.I. Vliyanie primeneniya samoregulyatsii na uspeshnost professionalnoy deyatel'nostiprokurorov / V.I. Anushkevich // Materialy IV Mezhdunarodnoy nauchno-prakticheskoy konferentsii «Sovremennyye nauchnyye tehnologii – 2008». – Dnepropetrovsk, 2008. – S. 54-58.

2. Antsiferova L.I. Psihologiya lichnosti kak razvivayuscheysya sistemyi. V kn.: Psihologiya formirovaniya i razvitiya lichnosti / Отв. red. L.I.Antsiferova. – М.: Nauka, 1981. – 231 с.

3. Barko V.I. Profeslyniy vldblr kadriv do organiv vnutrlshnih sprav (psihologlchniy aspekt) / V.I. Barko. – К.: NIka-Tsentr, 2002. – 296 s.

4. Morosanova V.I. Individualnyiy stil samoregulyatsii: fenomen, struktura i funktsii v proizvolnoy aktivnosti cheloveka /Varvara Ilinichna Morosanova //M., Psihologicheskiy zhurnal. Tom 23. – 2002, # 6.

5. Konopkin O.A. Psihologicheskie mehanizmyi regulyatsii deyatel'nosti /Oleg Aleksandrovich Konopkin – М.: Nauka, 1980. – 156 s. – (Monografiya).

6. Konstantinov V.V. Eksperimentalnaya psihologiya. Kurs prakticheskogo psihologa / V.V. Konstantinov. — SPb: Piter, 2006. — 272 s.

7. Stolyarenko A.M. Psihologicheskaya podgotovka lichnogo sostava organov vnutrennih del: uchebnoe posobie / A.M. Stolyarenko. – М.: Akademiya MVD SSSR, 1987. – 238 с.

8. Rubinshteyn S.L. Byitie i soznanie. Chelovek i mir – /Sergey Leonidovich Rubinshteyn – SPb.: Piter, 2003. – 512 s.

Kobets O.V. Self-control and self assessments of the prosecutor

In work is considered self-control as the conscious regulation of the personality of their own behavior and activities. Determined the content of the notion of self-control and the differences with the concepts of self-regulation and self-government. Self-control is an important characteristic which should be developed in all prosecutors because it is an important condition of professional competence. From the results received in the course of our

investigation we can state that with an increase of the lifetime of prosecutors service the level of the expression of self-control is increased. Professional maturity indicates the ability to relate human professional opportunities and needs with professional requirements, which it pulls. The results of investigation prosecutors revealed the psychological characteristics of ecological culture.

Keywords: self-control, professional competence, self-regulation, self-esteem, the prosecutor, environmental competence.

Кобец А.В. Самоконтроль и самооценка в деятельности прокурора

В статье рассматривается проблема исследования самоконтроля и самооценки как профессионально важных качеств, которые следует развивать во всех работников органов прокуратуры, поскольку они выступают важным условием профессиональной компетентности. Описаны результаты исследования работников прокуратуры, выявлены психологические особенности экологической культуры.

Ключевые слова: самоконтроль, профессиональная компетентность, саморегуляция, самооценка, работник прокуратуры, экологическая компетентность.